

Engelli Kişilere Tanınan Muafiyetler

Soru: Özel tertibatlı araç ithal edecek kişilerde aranan şartlar nelerdir?

Cevap: Özel tertibatlı araç ithal edecek kişilerin ortopedik özürden kaynaklanan engelini bulunması gerekir.

Ortopedik özür ibaresi, doğuştan veya sonradan herhangi bir nedenle, iskelet, kas ve sinir sistemindeki bozukluklar sonucu bedensel yeteneklerin çeşitli derecelerde kaybedilmesi ile ortaya çıkan alt ve üst ekstremitelerdeki sakatlıklarını ifade eder.

Özel tertibatlı araç ithali aracı kullanan kişiye göre iki yolla yapılır. Bizzat engelli kişi tarafından kullanılmak üzere özel surette imal edilmiş hareket ettirici tertibatı bulunan araç ithali ve el ve ayak fonksiyonlarını tamamen yitirmiş olmaları nedeniyle bizzat engelli kişi tarafından kullanılmayan, kişinin araca binip inmesiyle taşınmasını kolaylaştırıcı tertibatı bulunan araç ithali.

1- Münhasıran engelliler tarafından kullanılmak üzere özel surette imal edilmiş hareket ettirici tertibatı bulunan engelli aracını ithal edecek kişilerin ortopedik özürden kaynaklanan engelini bulunması gerekir.
2- El ve ayak fonksiyonlarını tamamen yitirmiş olmaları nedeniyle bizzat engelli kişi tarafından kullanılmayan, kişinin araca binip inmesiyle taşınmasını kolaylaştırıcı tertibatı bulunan araç için, engelli kişinin el ve ayak fonksiyonlarını tamamen yitirmiş olması şartı aranır.

Bu kişiler;
a- Türkiye Gümrük Bölgesi dışında yerleşik ise ikametini Türkiye Gümrük Bölgesine kesin olarak nakletmesi suretiyle getirilen,
b- Türkiye Gümrük Bölgesinde yerleşik ise; Türkiye Gümrük Bölgesi dışındaki gerçek ve tüzel kişiler (dernek, vakıf vb.) tarafından kendisine başış yoluyla gönderilen veya bedel karşılığı alınan, özel tertibatlı aracı vergilerden muaf olarak ithal edebilir.

Soru: Nasıl Bir Araç İthal Edilebilir?

Cevap: a) Bizzat engelli kişi tarafından kullanılan araçlar: Bu kişiler tarafından kullanılmak üzere özel surette imal edilmiş hareket ettirici tertibatı bulunan motosiklet ve motor silindir hacmi 1600 cc.'ye kadar olan otomobiller,

b) Bizzat engelli kişi tarafından kullanılmayan araçlar: El ve ayak fonksiyonlarını tamamen yitirmiş olan kişinin araca binip inmesiyle taşınmasını kolaylaştırıcı tertibatı bulunan, engelli kişinin üçüncü dereceye kadar kan ve sıhri hisimlerinden bir sürücü veya kişi ile iş akdine bağlı olarak istihdam edilen sürücü tarafından kullanılan vasitalardan motor silindir hacmi 2500 cc.ye kadar olan;

1) 8702.10.91.13.00 ve 8702.10.99.13.00 GTİP'lerinde yer alan minibüsler,
2) Portatif koltuklar hariç olmak üzere, sürücüsü dahil altı ila dokuz oturma yeri olan, engelli kişinin rahatça taşınabilmesine imkan verecek tavan yüksekliğine sahip olan motorlu kara nakil vasıtaları.

Araçta bulunan özel tertibatın, engelli aracı olarak ithali amacıyla Türkiye Gümrük Bölgesine girmesinden önce yapılmış olması gerekmektedir.

Soru: Özel Tertibatlı Araç İthalinde Yaş Sınırı Var mıdır?

Cevap: Aracın serbest dolaşıma giriş işlemlerinin yapılacağı gümrük idaresine sunulduğu tarih itibarıyla, kayıt ve model yılı dahil, üç yıldan eski olmaması gerekir.

Araçların, kayıt ve model yılının tespitinde, aracın gümrüğe sunulduğu tarihteki kayıt ve model yılının farklı olması durumunda, sonraki tarih esas alınır. Model yılının tespit edilemediği durumlarda üretim yılı esas alınır.

Soru: Hangi araçlar muafiyet kapsamında getirilemez?

Cevap:

- Sadece otomatik vitesli olan araçların,
- Özel surette yapılmış tertibatı bulunmayan araçların,
- Engelli kişinin araca binip inmesiyle taşınmasını kolaylaştırıcı tertibatı bulunmayan araçların,
- Arazi araçlarının muafen ithali mümkün değildir.

Ancak, 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanunu kapsamına giren sol bacak engeli olan gazilerde özel tertibat

aranmaz.

Soru: Özel tertibatlı araç ithalinde muafiyet hangi vergileri kapsar?

Cevap: Muafiyet, gümrük vergisi, ÖTV ve KDV'yi kapsamaktadır.

Soru: Nereye Müracaat Edilir?

Cevap: Özel tertibatlı engelli aracı için, araç Türkiye'ye getirilmeden önce engelli kişi, vasisi veya kanuni temsilcisi tarafından Ankara Gar Gümrük Müdürlüğüne (Tel: 0312 3977547) müracaat edilir.

Soru: Müracaat İçin Hangi Belgeler Gerekmektedir?

Cevap:

1) 16/12/2010 tarihli ve 27787 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan "Özürlülük Ölçütü, Sınıflandırılması ve Özürlülere Verilecek Sağlık Kurulu Raporları Hakkında Yönetmelik" uyarınca Sağlık Bakanlığı tarafından belirlenen ve adı geçen Bakanlığın internet sitesinde yayınlanan sağlık kurulu raporu vermeye yetkili sağlık kurumlarından alınmış heyet raporunun aslı;

Söz konusu raporda; ilgilinin engeli ile bunun derecesinin ve durumuna göre kullanabileceği taşıt özelliğinin belirtilmiş olması gerekir. İlgili kişi tarafından yurt dışında ikamet edildiği sırada resmi bir hastaneden alınan rapor ibraz ediliyorsa, raporun dış temsilciliklerimizce onaylanmış olması gerekir.

- 2) Bizzat engelli kişi tarafından kullanılacak araç için H sınıfı sürücü belgesi,
- 3) Yurt dışında ikamet eden engelli kişiler için; ikametini nakledildiğine ilişkin dış temsilciliklerimizden alınacak ikamet nakil belgesi ile yerleşim yeri naklinden önce satın alınan taşıtın mülkiyetinin kendisine ait olduğunu gösteren mülkiyet belgesi,
- 4) Yerleşim yeri Türkiye'de bulunan engelli kişiye yurt dışından bağış yapılması halinde; aracın bağışlayana ait olduğunu gösteren mülkiyet belgesi ile noter veya dış temsilciliklerimizce düzenlenmiş bağış belgesi,
- 5) Aracın bir bedel karşılığında gerçek kişiden satın alınması halinde taraflar arasında düzenlenen satış sözleşmesi; tüzel kişiden satın alınması halinde fatura aslı ve her iki belgenin noter tasdikli tercümesi,
- 6) Özel tertibata ilişkin fatura,
- 7) Nüfus cüzdanı örneği,
- 8) Bizzat engelli kişi tarafından kullanılmayan aracın ithalinde hukuki tasarruf ehliyetini haiz olmayanlar için; vasilik belgesi,
- 9) Bizzat engelli kişi tarafından kullanılmayan araç için kişilerin yerleşim yerinin Türkiye'de bulunması halinde vukuatlı nüfus kayıt örneği,
- 10) Yerleşim yerini Türkiye Gümrük Bölgesine kesin olarak nakleden kişinin Türkiye Gümrük Bölgesi dışında yerleşik olduğunun ispatı için yurt dışı giriş-çıkış kayıtları,

Soru: Karara Bağlama Süreci Nasıldır?

Cevap: Özel tertibatlı aracın serbest dolaşıma girişi talebi, Ankara Gar Gümrük Müdürlüğünde oluşturulan heyet tarafından değerlendirilerek karara bağlanır.

Ankara Gar Gümrük Müdürlüğünde toplanan komisyon tarafından, engelli kişinin serbest dolaşıma sokmak istediği araçta ibraz edilen sağlık raporu ve kişinin durumu dikkate alınarak, engelinin gerektirdiği özel tertibat belirlenir.

Komisyonun toplanacağı gün, ilgili engelli kişi de anılan gümrük idaresinde hazır bulunur. Aracın serbest dolaşıma girişine ilişkin olumlu kararın oybirliği ile verilmesi gerekir.

Komisyon kararı, Ankara Gar Gümrük Müdürlüğünce düzenlenen "Komisyon Karar Belgesi"nde belirtilir.

Kararın olumlu olması halinde, karar belgesinin geçerlilik süresi altı aydır.

Bu süre içerisinde, istenilen belgelerle birlikte Ankara Gar Gümrük Müdürlüğü'ne başvurulur. İki muayene memurundan oluşturulan heyet tarafından aracın söz konusu heyet kararına uygunluğunun tespit işlemleri yapılarak uygun bulunması halinde izin verilir.

Soru: Serbest Dolaşıma Giriş İşlemleri Nasıldır?

Cevap:

- 1) Özel tertibatlı araç tertibatlandırılmış olarak giriş gümrük idaresine sunulur ve söz konusu gümrük idaresinde aracın 1 no.lu Taahhüt Takip Programına kaydedilmesi gerekir.
- 2) Muafiyet kapsamı araç, komisyon karar belgesinin geçerlilik süresi içerisinde gerekli belgelerle birlikte Ankara Gar Gümrük Müdürlüğüne teslim edilir.
- 3) Gümrük idaresinde oluşturulan heyet tarafından aracın söz konusu Komisyon Karar Belgesine uygunluğunun tespit işlemleri yapılarak uygun bulunması halinde serbest dolaşıma girişine izin verilir.
- 4) Adı geçen gümrük idaresince, araç için düzenlenecek trafik şahadetnamesine satılamaz/devredilemez şerhi konularak trafik kaydı yapılmak üzere ilgili trafik tescil idaresine gönderilir.

Soru: Engelli kişi tarafından bizzat kullanılması gereken araçların başkalarına da kullanılabilmesi mümkün müdür?

Normal şartlarda bu araçların sadece engelli kişiler tarafından kullanılması şarttır. Ancak, beklenmeyen hal ve mücbir sebeplerin varlığı halinde engelli kişinin araçta bulunması şartı ile başka bir kişi tarafından da kullanılabilir.

Soru: Özel Tertibatlı Aracın Devir ve Satış Koşulları Nelerdir?

Cevap: Kişilerin tekrar aynı muafiyetten faydalanmak suretiyle bir özel tertibatlı aracı serbest dolaşıma sokmak istemeleri halinde; halen adlarına kayıtlı olan özel tertibatlı aracın serbest dolaşıma girdiği tarihten itibaren en az üç yıl geçmiş olması ve satışı veya devrinin yapılmış olması gerekir.

Özel tertibatlı aracın başka bir engelli kişiye devri veya satışı durumunda, aracı devralacak kişinin engelini farklı olması halinde araç Ankara Gar Gümrük Müdürlüğüne teslim edilir ve devralacak kişinin engeline uygun tertibat değişikliği anılan gümrük idaresinin gözetiminde yapılır.

Özel tertibatlı aracın devredilmesi veya satılması halinde aşağıda yer alan hususlar dikkate alınır.
a) Bu araçların engelli kişi tarafından, başka bir engelliye herhangi bir süre kısıtı bulunmaksızın ve gümrük vergileri tahsil edilmeksizin devri mümkündür.
b) Bu araçların engelli kişi tarafından, engelli olmayan başka bir kişiye aracın serbest dolaşıma girdiği tarihten itibaren, üç yıl geçmeden satışı mümkün değildir.
c) Bu araçların serbest dolaşıma girdiği tarihten itibaren üç ila on yıl arasında engelli olmayan başka bir kişiye satışında gümrük vergileri tahsil edilir. On yıl sonrasında, söz konusu araçların satışında gümrük vergileri aranmaz.

Özel tertibatlı araç muafiyetinden faydalanan engelli kişinin vefatı halinde,
1) Aracın varise intikalinde gümrük vergileri aranmaz.
2) Bu araçların varis tarafından, engelli veya engelli olmayan başka bir kişiye herhangi bir süre kısıtı bulunmaksızın devri veya satışı mümkündür.
3) Bu araçların, varis tarafından engelli olan başka bir kişiye devrinde gümrük vergileri aranmaz. Aracın serbest dolaşıma girdiği tarihten itibaren beş yıl içerisinde engelli olmayan başka bir kişiye satışında ise gümrük vergileri tahsil edilir. Beş yıl sonrasında söz konusu araçların satışında gümrük vergileri aranmaz.
4) Bu araçların, varis tarafından engelli olan bir kişiye devrinden sonra, bu engelli kişi tarafından aracın engelli olmayan başka bir kişiye satışında, aracın serbest dolaşıma girdiği tarihten itibaren 10 yıllık süre dolmuş ise gümrük vergileri aranmaz.

Soru: Gümrük İdaresinden İzin Alınmaksızın Satışı, Devri Yapılan Araç için Nasıl bir Yaptırım Uygulanır?

Cevap: İzin alınmaksızın muafiyetten faydalanamayan kişi, kurum ve kuruluşlara bedelli veya bedelsiz olarak ödünç verilen, teminat olarak gösterilen, kiralanan, devredilen, satılan veya muafiyet amacı dışında kullanılan eşyanın gümrük vergileri tahsil olunur ve gerekmesi halinde 5607 sayılı Kaçakçılık Kanunu, 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu ve varsa diğer kanun hükümlerine göre işlem yapılır.